

2021-2-FR02-KA220-YOU-000049250

RP1: Context local și analiza nevoilor

Co-funded by
the European Union

Dezvoltat de: Solidaridad Sin Fronteras (SSF)

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate sunt ale autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat opinia Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură. Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi ținute responsabile pentru ele.

c e s i e
the world is only one creature

Numărul proiectului	2021-2-FR02-KA220-YOU-000049250
Numele proiectului	Recuperarea incluziunii prin creativitate după pandemie
Acronimul proiectului	ReCAP
Începutul proiectului	01/03/2022
Sfârșitul proiectului	29/02/2024
Titlul rezultatului proiectului (RP)	RP1: Contextul local și analiza nevoilor
Data de livrare	20/02/2023
Nivelul de diseminare	
Responsabilul pentru rezultatele proiectului și contribuabilii	Responsabil: SSF Contribuabili: ALDA, ALIFS, ART FUSION, CESIE, CSCD, CYCLISIS, CPE, LA PICCIONAIA, RIGHTCHALLENGE.
Rezumatul RP	Primele rezultate ale proiectului ReCAP constau într-un context local și o analiză a nevoilor. Consorțiul, format din 10 entități din 7 țări europene, a investigat problemele sociale pe care pandemia le-a cauzat sau le-a

	<p>înrăutățit pentru tineri, prin cercetări de birou și un chestionar. În ciuda diferențelor dintre țări, putem găsi asemănări. Profesioniștii care lucrează cu tinerii sunt îngrijorați de efectele negative ale pandemiei de COVID-19 asupra sănătății psihice și bunăstării emoționale, atât pentru societate în general, cât și pentru tineri. În ceea ce privește acest grup, ei subliniază în mod specific efectele asupra socializării și vieții culturale, precum și asupra studiilor și formării. Rezultatele mai arată că relațiile tinerilor cu toate sferile vieții lor s-au înrăutățit, în special relațiile cu mediul educațional, relațiile cu ei înșiși și cu comunitatea locală. Majoritatea respondenților au răspuns că acum tinerii vizitează mai des serviciile, ceea ce ar putea însemna că tinerii sunt conștienți de situația lor și caută sprijin. Tinerii au nevoie în cea mai mare parte de sprijin psihologic și emoțional pentru sănătate și de sprijin educațional, iar profesioniștii au un acord puternic cu privire la utilizarea suportului psihologic ca cel mai relevant instrument pentru lucrul cu tinerii în zilele noastre. În final, profesioniștii sunt conștienți de perspectiva negativă pe care tinerii o au despre viitor. Studiul relevă, de asemenea, că majoritatea profesioniștilor consideră instrumentele artistice și culturale utile și motivante pentru tineri, ceea ce este, fără îndoială, un rezultat pozitiv care va asigura o adoptare pozitivă a instrumentelor proiectului ReCAP.</p>
<p>Istoricul reviziilor</p>	
<p>Versiunea</p>	<p>Data</p>
<p>V.2</p>	<p>20/02/2023</p>

Cuprins

Rezumat	4
1. Introducere	4
2. Desk research	5
3. Procesul de implementare al chestionarului	12
4. Rezultatele studiului	12
Profilul participanților	12
Profilul tinerilor vulnerabili	16
Efecte ale pandemiei COVID-19	16
Utilizarea și furnizarea de servicii	18
Utilizarea instrumentelor artistice în lucrul cu tinerii	22
Perspectivele tinerilor privind viitorul	23
5. Concluzii	24
Referințe	26

Rezumat

Proiectul ReCAP își propune să promoveze incluziunea socială și angajamentul civic al tinerilor (14-29 de ani) prin utilizarea unor instrumente artistice și culturale specifice, în contextul post-pandemic. Primele rezultate ale proiectului constau într-o analiză a contextului local și a nevoilor. Consorțiul, format din 10 entități din 7 țări europene, a investigat problemele sociale pe care pandemia le-a cauzat sau le-a înrăutățit pentru tineri prin cercetări de birou și un chestionar. În ciuda diferențelor dintre țări, putem găsi asemănări. Profesioniștii care lucrează cu tinerii sunt îngrijorați de efectele negative ale pandemiei de COVID-19 asupra sănătății psihologice și bunăstării emoționale, atât pentru societate în general, cât și pentru tineri. În ceea ce privește acest grup, ei subliniază în mod specific efectele asupra socializării și vieții culturale, precum și asupra studiilor și formării. Rezultatele mai arată că relațiile tinerilor cu toate sferile vieții lor s-au înrăutățit, în special relațiile cu mediul educațional, relațiile cu ei înșiși și cu comunitatea locală. Majoritatea respondenților au răspuns că acum tinerii vizitează mai des serviciile, ceea ce ar putea însemna că tinerii sunt conștienți de situația lor și caută sprijin. Tinerii au nevoie în cea mai mare parte de sprijin psihologic și emoțional pentru sănătate și de sprijin educațional, iar profesioniștii sunt de acord cu privire la utilizarea suportului psihologic ca cel mai relevant instrument pentru a lucra cu tinerii în zilele noastre. În final, profesioniștii sunt conștienți de perspectiva negativistă pe care tinerii o au despre viitor. Studiul relevă, de asemenea, că majoritatea profesioniștilor consideră instrumentele artistice și culturale utile și motivante pentru tineri, ceea ce este, fără îndoială, un rezultat pozitiv care va asigura o adoptare pozitivă a instrumentelor proiectului ReCAP.

1. Introducere

Pandemia COVID-19 a schimbat lumea în nenumărate aspecte, inclusiv modul în care abordăm bolile și modul în care acestea interacționează cu alte afecțiuni. Termenul de „sinemie” (Singer, 1990) a fost din ce în ce mai asociat cu COVID-19, el conturează o teorie conform căreia epidemiile apar din interacțiunea complexă dintre răspândirea unei boli și factorii sociali/de mediu/economici, care, la rândul lor, afectează negativ boala în sine (Singer, 1990, Calcaterra, G., et al., 2022, Mendenhall, E., et al., 2022.). Cercetări recente indică faptul că putem aplica acest concept la pandemia COVID-19, în care severitatea și impactul din întreaga lume nu au fost distribuite uniform între populații. De fapt, pandemia a demonstrat modul în care acțiunile politice de susținere a sănătății publice și istoricul afecțiunilor cronice de sănătate sunt aflate în contextul de mare inechitate, care afectează profund cele mai vulnerabile persoane, precum și unde și de ce există această vulnerabilitate (Calcaterra, G. și alții, 2022). În acest context, unele teorii susțin că am experimentat o „pandemie sindromică” (Calcaterra, G., et al., 2022, Monteiro. N., și alții, 2022).

Criza sanitară și impactul său economic și social a perturbat viețile tuturor grupurilor din societate (2), iar după 2 ani de pandemie, implicațiile pe termen mediu și lung devin din ce în ce mai clare.

Printre aceste implicații, impactul pandemiei de COVID-19 asupra sănătății mintale a tinerilor a fost semnificativ. Mai multe circumstanțe pot ajuta la explicarea nivelului mai ridicat de suferință mentală a multor tineri europeni, cum ar fi pierderea interacțiunii fizice, a activității fizice și al angajării și timpul prelungit petrecut online.

Mai mult, pandemia a afectat în mod inegal sănătatea mintală a tinerilor. De exemplu, tinerilor cu probleme de sănătate mintală preexistente le este mai dificil să acceseze serviciile de asistență și au suferit într-o măsură mai mare consecințele psihologice ale pandemiei (19). Tinerii aparținând comunității lesbiene, gay, bisexuali, transgender, queer, intersex, asexual plus (LGBTQIA+) au fost expuși unui risc mai mare de probleme de sănătate mintală în timpul COVID-19, în special atunci când s-au confruntat cu un mediu familial dificil. În plus, blocajele i-au împiedicat pe mulți să participe la activități comunitare.

Cercetările indică faptul că consecințele pandemiei asupra sănătății mintale a tinerilor vor continua pe un termen mai lung (132). Efectele cicatrizante ale perioadelor prelungite de izolare și suferință asupra sănătății mintale ale tinerilor sunt probabil nu numai că vor persista, ci și să afecteze mai multe dimensiuni ale vieții tinerilor europeni, cum ar fi educația, ocuparea forței de muncă și incluziunea socială.

În acest context, **proiectul ReCAP** își propune să promoveze incluziunea socială și angajamentul civic al tinerilor (14-29 de ani) prin utilizarea unor instrumente artistice și culturale specifice, în contextul post-pandemic. Pentru a urmări rezultatul final, proiectul intenționează să obțină două rezultate specifice: să îmbunătățească calitatea activității pentru tineret și să implice, să conecteze și să împuternicească tinerii. Rezultatele sunt planificate să fie atinse prin intermediul a 3 activități de proiect:

1. Contextul local și analiza nevoilor. Consorțiul va investiga problemele sociale pe care pandemia le-a provocat sau le-a agravat.
2. Setul de instrumente artistice și culturale pentru lucrătorii de tineret și formarea formatorilor, pe baza rezultatelor analizei.
3. Activități locale de incluziune socială prin creativitate, pentru implementarea instrumentelor cu tinerii în contextul local.

În acest sens, acest raport este rezultatul primei activități și își propune să contureze o imagine a contextului social post pandemic în fiecare dintre contextele locale abordate.

2. Desk research

Bulgaria

Pandemia COVID-19 a fost o provocare pentru toate aspectele vieții sociale și economice din Bulgaria, sistemul sanitar, precum și sănătatea mintală a populației. Acest lucru este confirmat de studiile Organizației Mondiale a Sănătății privind efectele negative asupra mentalității și emoțiilor umane provocate de pandemie (2022). Principalele efecte sunt: creșterea vânzărilor de medicamente psihotrope, inclusiv tranchilizante și antidepresive, care au un efect calmant, elimină anxietatea, frica și alte tulburări din sfera emoțională, ceea ce indică morbiditatea latentă și creșterea prevalență a anxietății. Perioada a fost marcată și de o creștere a numărului de vizite la neurologi și psihiatri în urma

perioadelor de izolare, escaladarea violenței domestice atât în rândul copiilor, cât și în rândul femeilor și creșterea numărului de sinucideri la ambele sexe, mai pronunțată la femei.

Un alt aspect al cercetării naționale a fost impactul COVID-19 asupra mediului educațional. În general, adolescenții au acționat responsabil, în ciuda furiei pe care o simțeau.

Perioada prelungită în care a avut loc comunicarea s-a reflectat asupra readaptării la mergerea la școală. Întoarcerea la școală a fost însoțită de încercări pozitive de restabilire a comunicării și bucuriei de interacțiune. Pe de o parte, școlile ar trebui să continue să lucreze pentru îmbunătățirea comunicării față în față și a muncii în echipă, dar, în același timp, ar trebui să investească în organizarea de activități cu privire la hărțuirea cibernetică în necesitatea de a-l recunoaște și de a oferi servicii de consiliere în cazul în care va fi necesară o nouă rundă de izolare, care ar conduce la experiențe negative și un sentiment de singurătate. De asemenea, este important să continuăm cercetarea emoțiilor, percepțiilor, tiparelor comportamentale, convingerilor și strategiilor de adaptare ale adolescenților, în vederea atingerii unor tendințe care pot duce la o comunicare eficientă și activități care vizează grupul de tineri.

Franța

Franța, ca și alte țări europene și restul lumii, a suferit multe consecințe ale epidemiei de Covid-19. Potrivit unei publicații a INJEP (Institutul Național de Educație pentru Tineret și Comunitate) bazată pe barometrul DJEPVA privind tineretul în 2022, pandemia de COVID-19 a afectat profund tinerii din Franța, slăbind-i în mai multe aspecte ale vieții lor: muncă, educație, sfera psihologică cu o creștere a episoadelor depresive. Sunt mai frecvente episoadele de singurătate decât în 2019, iar fetele tinere sunt cele mai afectate de consecințele pandemiei, manifestând un nivel mai scăzut de optimism. Mai mult, arată și efectele eterogene ale pandemiei asupra diferitelor grupuri de tineri, în funcție de mediul lor, condițiile socio-economice și locația geografică, cu un impact mai mare asupra tinerilor cel mai vulnerabili. Cu toate acestea, imaginea de ansamblu rezultată pare să nu fie foarte negativă, deoarece tinerii manifestă o atitudine mai pozitivă față de viața lor actuală și viitor în general.

Este important de remarcat faptul că consecințele au fost diferite pentru diferite grupuri de populație. Proporția persoanelor care au experimentat un sentiment de abandon în timpul izolării este de 4 ori mai mare în rândul celor mai săraci decât a celor mai bogați (Bordet, 2022, p.97-108).

Tinerii au fost afectați în mod deosebit de criza sanitară și economică din 2020, cu o scădere semnificativă a ratei de ocupare și o creștere a inactivității. În urma pandemiei de Covid-19, proporția tinerilor NEET a crescut cu mai mult de un punct, la 13,5% din această grupă de vârstă în 2020. Având în vedere pauzele din seria privind conceptul propriu-zis de NEET, INSEE nu cuantifică numărul de persoane suplimentare de tineri reprezentați de această creștere cu un punct. Raportându-l la numărul total pentru 2019, obținem un număr de aproximativ 130.000 de tineri în cauză în plus, adică un total care depășește 1,6 milioane anul trecut.

În plus, integrarea tinerilor la locuri de muncă durabile este lentă și dificilă, adesea marcată de stagii, șomaj și salarii mici. Acești tineri pot fi capturați de profesii „uberizate”, care au fost în plină expansiune

În ultimii ani. Pașii sunt într-adevăr destul de simpli pentru a obține statutul de auto-antreprenor și fac posibilă evitarea interviurilor de angajare mai formale.

Dacă ne uităm la New Aquitaine, regiunea în care se află baza organizației, tinerii sunt mai puțin probabil să facă voluntariat decât tinerii din întreaga țară. Pe de altă parte, ei nu diferă de media națională în ceea ce privește satisfacția față de viața lor, neutilizarea drepturilor sociale, mobilitatea europeană, sentimentul de singurătate sau chiar sentimentul de a fi fost victimă a discriminării. Alte date interesante (INJEP, 2022):

- Nivelul de satisfacție al tinerilor din New Aquitaine în ceea ce privește viața lor este la fel de ridicat ca cel al tinerilor în ansamblu: 60% dintre tinerii din regiune declară că, în general, viața lor actuală corespunde așteptărilor lor (adică -1 punct față de media națională).
- Rata de neacceptare a tinerilor din această regiune este aproape identică cu cea a mediei naționale: în ultimele douăsprezece luni, 23% dintre tinerii din New Aquitaine declară că nu au beneficiat de măsuri, alocații, drepturi, ajutoare sau tarife sociale la care aveau dreptul (+1 punct față de media).
- 74% dintre rezidenții din New Aquitaine cu vârsta cuprinsă între 18 și 30 de ani au plecat deja într-o altă țară europeană în timpul vieții (toate motivele de plecare combinate), adică cu 3 puncte mai mult decât media metropolitană.
- 43% dintre tinerii care locuiesc în Noua Aquitaine spun că se simt singuri în fiecare zi sau aproape în fiecare zi sau des, o cifră puțin mai mare decât media tinerilor din Franța (+2 puncte).
- 58% dintre tinerii din regiune mărturisesc o experiență personală de discriminare, adică cu 1 punct mai mult decât toți tinerii din Franța.

Grecia

Există foarte puține relatări oficiale și cercetări sistematice cu privire la situația tinerilor în timpul și după pandemia de COVID-19 și impactul acesteia asupra vieții lor. Există unele cercetări la scară largă adresate în general tinerilor care examinează societatea post-pandemică, dar nu reușesc să se adreseze persoanelor din medii vulnerabile. Acest fapt coincide cu contextul politic din zilele noastre, în care domină o strategie politică actuală bazată pe „dogma” „responsabilității personale”, dar este și rezultatul unei abordări minime a inegalităților sociale atemporale în politicile sociale actualizate.

Contextul post-pandemic este caracterizat prin creșterea violenței în rândul partenerilor de viață, care duce foarte des la femicide, creșterea costului vieții și normalizarea inegalității și a discriminării (Secretariatul General pentru Politici Familiei și Egalitatea de Gen, 2021). Începutul anului 2023 ne arată un acces minim la asistență medicală gratuită și deprecierea muncii, a studiilor și contribuțiilor lucrătorilor din cultură și a artiștilor.

În ceea ce privește ocuparea forței de muncă, datele oficiale (Autoritatea de Statistică Elenă, 2023) arată o scădere relativă a șomajului, dar nu există indici de informații despre NEET și alte grupuri

sociale vulnerabile, cum ar fi șomerii pe termen lung, comunități de romi și minorități etnice, migranți/refugiați și persoanele cu dizabilități.

Efectul psihologic și, în consecință, social nu este raportat, astfel încât, majoritatea informațiilor provin din experiența și interacțiunile de zi cu zi ale oamenilor cu organizațiile relevante. Din discuțiile cu tinerii și lucrătorii din cultură există un sentiment generalizat de „o disperare tolerabilă la limită” și un sentiment de „speranță pesimistă” (adică este nevoie de speranță că lucrurile se vor schimba, dar oamenii nu sunt optimiști că se va întâmpla)¹

Italia

Pandemia de COVID a afectat puternic tinerii. Condițiile de bunăstare psihologică a tinerilor de 14-19 ani s-au înrăutățit în 2021; alături de acestea și condițiile economice: numărul total de minori aflați în sărăcie absolută în 2021 este egal cu 1 milion și 384 mii: 14,2%, stabil comparat cu 2020, dar mai mare cu aproape trei puncte procentuale față de 2019, când era egal cu 11,4% (Il Sole 24 Ore, 2022).

Efectele se văd și în educație: în 2021, traseul educațional a fost întrerupt foarte devreme pentru 12,7% dintre tinerii între 18 și 24 de ani. În 2020, incidența NEET-urilor a crescut în medie europeană, iar chiar și pentru lumea muncii, fotografia nu inspiră optimism: în rândul tinerilor (20-34 de ani) rata de angajare în 2020 a scăzut la 50,6% (doar jumătate aveau un loc de muncă) și redresarea din 2021 (+2,1 puncte), deși mai intensă decât la celelalte grupe de vârstă, nu a compensat scăderea suferită. Impactul pandemiei a fost cel mai puternic asupra locurilor de muncă culturale și creative, cu o pierdere de 55.000 de locuri de muncă (Il Sole 24 Ore, 2022).

Grupa de vârstă 14-19 a cunoscut cea mai puternică deteriorare a stărilor de bunăstare psihologică. Au fost raportate sentimente de singurătate și izolare, frică, plictiseală, dezinteres pentru activitățile zilnice (studiu, hobby-uri, sport) și lumea exterioară, furie și agresivitate, incapacitatea de a-și imagina viitorul (Caporale și Collicelli, 2021). Există tulburări de somn crescute, atacuri de panică, anxietate, tulburări de alimentație, simptome depresive, cu acte de autovătămare și idei suicidare și o creștere a cererilor de spitalizare psihiatrică (Stenico, 2022). Izolarea și învățământul la distanță au cauzat dificultăți de concentrare și pierderi a procesului de învățare, cu o creștere a abandonului școlar. Izolarea a pus în pericol procesul de emancipare înțeles ca realizarea autonomiei, individualității, diferențierii și structurării propriei identități și a personalității, ducând la creșterea sentimentelor negative față de sine. Unele dependențe comportamentale au crescut, cum ar fi cele față de jocuri de noroc, jocuri video și pornografie (Ospedale Niguarda, 2021). Utilizarea crescută a internetului și a rețelelor sociale a dus la partajarea unor cantități foarte mari de informații cu caracter personal (oversharing), expunând adolescenții la o serie de riscuri, cum ar fi hărțuirea cibernetică și vizionarea de conținut neadecvat vârstei lor și întâmpinarea unor abordări tulburătoare (Associazione Nazionale Di. Te. 2021). Cei mai afectați au fost băieții aflați în situații de vulnerabilitate familială (cazurile de

¹ Frazeele din citări sunt luate din răspunsurile date la întâlnirile față în față

abuz și maltratare în familie au crescut) sau de vulnerabilitate economică, precum și decalajul socio-cultural și digital (acces limitat la educație).

La adolescenți, problemele sunt mai mult legate de identitate (psihică și corporală), în timp ce la adulții tineri (20-30 de ani) de proiectul de viață, cu abandonul studiilor universitare și teama de a nu găsi un loc de muncă.

Minorii aflați în sărăcia absolută s-au triplat (L'orientamento, 2023), iar în multe locuri cu prevalență ridicată de COVID-19, familiile lor au fost afectate semnificativ de boală. Pentru minorii în vârstă în primul și al doilea centru de primire și CAS (Centru extraordinar de primire), incertitudinea legată de pandemie s-a suprapus cu incertitudinea legată de statutul legal de migrant. Minorii migranți neînsoțiți au manifestat dificultăți în gestionarea izolării și a carantinei în unitățile de primire (Istituto Superiore di Sanità, 2020).

La copiii și tinerii cu tulburări neuropsihologice de dezvoltare, situația de incertitudine a generat niveluri crescute de stres și anxietate.

Portugalia

În Portugalia, această „pandemie sindromică” a afectat societatea transversal, provocând o criză sindemică care a afectat direct și indirect profund oamenii, familiile, viața profesională și instituțiile. A avut impact negativ asupra bunăstării sănătății mintale și asupra coeziunii sociale, crescând dezechilibrele și inegalitățile, cu impact semnificativ în grupurile deja considerate vulnerabile în societatea noastră, precum femeile și indivizii din clasele sociale inferioare, dar și asupra altor grupuri, ale căror riscuri au fost estimate a fi scăzute, cum ar fi tinerii (Monteiro. N., et al., 2022).

Tinerii au fost penalizați în special din punct de vedere economic. În ansamblu, pandemia a avut un efect regresiv asupra pieței muncii, penalizând în special grupurile mai puțin plătite și cu venituri mai mici. A întărit inegalitățile anterioare și i-a penalizat pe cei mai tineri, mai puțin experimentați și mai puțin educați. Oamenii mai tineri au fost afectați în mod deosebit în ceea ce privește pierderea locurilor de muncă, deși datele recente privind ocuparea forței de muncă arată semne de redresare puternică. (Monteiro. N., et al., 2022). La nivel individual, nu a avut repercusiuni doar la nivel fizic, ci reprezintă un nou mod de viață, atât individual, cât și în societate. Aceste efecte negative au afectat în principal persoanele tinere (sub 30 de ani) și au fost mai evidente în rândul femeilor (cum ar fi creșterea în greutate, reducerea orelor de somn, consumul crescut de medicamente psihiatrice). Prin urmare, pandemia are, de asemenea, consecințe invizibile precum sănătatea mintală a populației (Monteiro. N., et al., 2022).

Deși calitatea relațiilor personale a fost evaluată ca fiind mai puțin pozitivă de către cei mai tineri, conform studiilor recente, interacțiunile s-au îmbunătățit în cadrul acestui grup (Monteiro. N., et al., 2022). Un alt aspect care trebuie să ne îngrijoreze, sunt așteptările tinerilor, tinerii dezvăluie un sentiment mai scăzut de bunăstare, satisfacție de viață mai scăzută și niveluri mai ridicate ale depresiei, anxietate și stres în perioada pandemiei. Chiar dacă incidența infecțiilor severe și a mortalității cauzate de COVID-19 a fost foarte scăzută în rândul tinerilor, analiza efectelor indirecte ale

pandemiei relevă nevoia de a explora noi răspunsuri pentru incluziunea socială, cu atât mai mult dacă luăm în considerare că Portugalia se confruntă cu o probleme considerabile privind populația demografică. (Monteiro. N., et al., 2022).

România

Pandemia de COVID a afectat puternic categoria NEET, 4 tineri din 10 care nu au un loc de muncă, studii sau pregătire profesională au declarat că de la începutul pandemiei se simt „incapabili de a face față vieții”. Procentul tinerilor care se simt deprimati mereu sau foarte des a crescut de la 38% la 58% (Lungu, 2021, p.243).

În 2021 s-a înregistrat o creștere a consumului de droguri în rândul tinerilor față de 2020, cercetarea a constatat o creștere a consumului de droguri în ultima lună precum și a consumului experimental de substanțe ilegale. Chiar dacă această creștere afectează toate spectrele tinerilor, cel mai afectat este grupul social cu venituri modeste, fără loc de muncă sau studii și chiar fără locuință.

Diversele analize și studii axate pe nevoile și problemele tinerilor în contextul pandemiei arată că această perioadă a afectat tinerii pe diferite niveluri: al sănătății fizice, al sănătății psiho-emoționale, al inegalității în accesul la educație, al creșterii expunerii la situații de violență și abuz.

O cercetare online realizată la nivel național de Ministerul Tineretului și Sportului din România arată că, pentru tineri, cele mai mari probleme au fost cele care privesc sănătatea fizică și psihică. Izolarea impusă de pandemie le-a îngrădit mișcarea, socializarea cu prietenii și familia extinsă, s-au confruntat și cu tulburări de anxietate și depresie, frica de a se îmbolnăvi pe ei și pe cei apropiați, probleme de somn, lipsă de motivație pentru activitățile școlare, sentimentul de singurătate. În plus, tinerii spun că își doresc să aibă propriile case, atât din nevoia de independență sau de a-și întemeia o familie, cât și din nevoia de a se despărți de situațiile conflictuale sau abuzive din familie, exacerbate în perioada pandemiei. Cu toate acestea, pentru majoritatea, nici închirierea, nici cumpărarea unei case nu este accesibilă financiar.

O altă analiză (Alexandru, Braga & Pantel, 2021) axată pe modul în care au fost afectate femeile în pandemie subliniază că pandemia a accentuat inegalitățile, multe femei și-au pierdut locurile de muncă și veniturile, s-au confruntat cu epuizare fizică și psihică, violență în familie și la locul de muncă. .

Un studiu privind criza generată de COVID-19 (Institutul Român pentru Drepturile Omului, 2020) a arătat impactul pandemiei asupra sistemului de învățământ, prin accentuarea inegalităților în accesul la educație (lipsa accesului la internet și a echipamentelor tehnologice) în special a copiilor din familii defavorizate și din mediul rural, unde locuiesc mulți copii din România.

Consecințele negative pentru elevi ale închiderii școlilor și ale restricțiilor pandemice sunt evidențiate și de un studiu realizat de o organizație cu activități care vizează copiii și tinerii (Salvati Copiii, 2023) care arată riscul excluziunii și marginalizării sociale, afectând progresul educațional (mulți copii neavând acces la o tabletă sau computer, pentru a putea participa la cursuri online), implicații asupra sănătății emoționale (copiii s-au confruntat cu dependență de internet, plictiseală, oboseală, tristețe,

furie), dar și asupra siguranței online (creșterea expunerii la conținut agresiv, bullying online și știri false).

Spania

În ultimul deceniu, Spania a fost una dintre țările cu cea mai mare rată a șomajului în rândul tinerilor (15-29 de ani) din Uniunea Europeană. În 2019, Spania a avut a treia cea mai mare rată a șomajului în rândul tinerilor (24,7%) și această cifră a crescut în timpul pandemiei la 29,8%, în 2020. Deși în 2021 a scăzut (28,4%), a fost încă foarte mare, fiind depășită doar de Grecia. Șomajul în rândul tinerilor a crescut în Uniunea Europeană în 2022 de la 14,8% la 15,1%, o creștere de 180.000 de tineri șomeri noi, dintre care 68.000 (38%) sunt spanioli. Aceasta înseamnă că patru din zece tineri noi șomeri din UE și-au pierdut locul de muncă anul trecut în Spania (Eurostat, 2022).

În ceea ce privește cel mai greu moment al pandemiei, în faza de izolare, avem câteva date care ne arată că efectele pandemiei asupra situației muncii tinerilor au fost diferite în funcție de gen și clasa socială. Potrivit lui Simón (2021), care își bazează analiza pe studii de la INJUVE (Institutul Tineretului din Spania), procentul total de tineri care și-au pierdut locul de muncă din cauza crizei COVID-19 a fost de 16,2%. Rata a fost mai mare pentru femei (18,7% vs 13,3% pentru bărbați) și pentru clasa muncitorească (18,5% vs 10,1% pentru elită).

Pe lângă datele cantitative, această realitate are și implicații emoționale: pesimismul tinerilor de a găsi un loc de muncă stabil a revenit la nivelurile crizei din 2008 (Ministerul Muncii și Economiei Sociale, 2020).

În plus, dovezile recente indică faptul că populația a suferit o deteriorare semnificativă a sănătății mintale, cu un efect deosebit de puternic în rândul copiilor și tinerilor (Eurofound, 2020). În Spania, aproape 30% dintre tineri au raportat că se simt încordați și încordate, iar aproape un sfert dintre aceștia au avut dificultăți cu somnul, moral scăzut cu privire la somn, moral scăzut sau stresați (puțin peste 5% dintre tineri), puțin peste 5% dintre respondenți s-au simțit singuri. În principiu, aceste cifre nu sunt atât de departe de valorile medii constatate în rândul adulților (aproximativ 20% au raportat sentimente de stres psihologic în fazele inițiale ale pandemiei). Mai multe studii actualizate care analizează o perioadă mai lungă a pandemiei consolidează aceste constatări. Studiile care au comparat stările de spirit ale tinerilor și adulților arată că primii recunosc tristețea mai frecventă și că au simțit tristețe și stres mai frecvent în timpul izolării (Suferința Alberich în timpul izolării (Alberich et al., 2021).

3. Procesul de implementare al chestionarului

O primă schiță a chestionarului a fost elaborată de Solidaridad Sin Fronteras, entitatea parteneră responsabilă de acest rezultat al proiectului. Bazat pe acest prim schelet, chestionarul final a fost co-proiectat de toți partenerii, adică 10 organizații din 7 țări.

Au fost distribuite în total 121 de chestionare: 14 pe hârtie și restul în format online, folosind Google Forms. În general, apelurile generale (prin buletine informative și e-mailuri masive) nu au funcționat, așa că organizațiile au distribuit personal sondajul unor contacte apropiate de la alte organizații sau servicii.

Având în vedere condițiile de muncă ale partenerilor la nivel local și limitările unui proiect Erasmus+, reprezentativitatea statistică a eșantionului nu poate fi asigurată. Cu toate acestea, s-au depus eforturi pentru a realiza reprezentativitatea diferitelor tipuri de discurs. Partenerii au realizat o etapă anterioară de identificare a părților interesate, pentru a acoperi fiecare dintre domeniile în care pot fi găsite părțile interesate care lucrează cu tinerii vulnerabili. Centre municipale de tineret, Centre educaționale, Servicii de asistență socială, Servicii de orientare pentru muncă, Birou de securitate, Centru de sănătate, Altele.

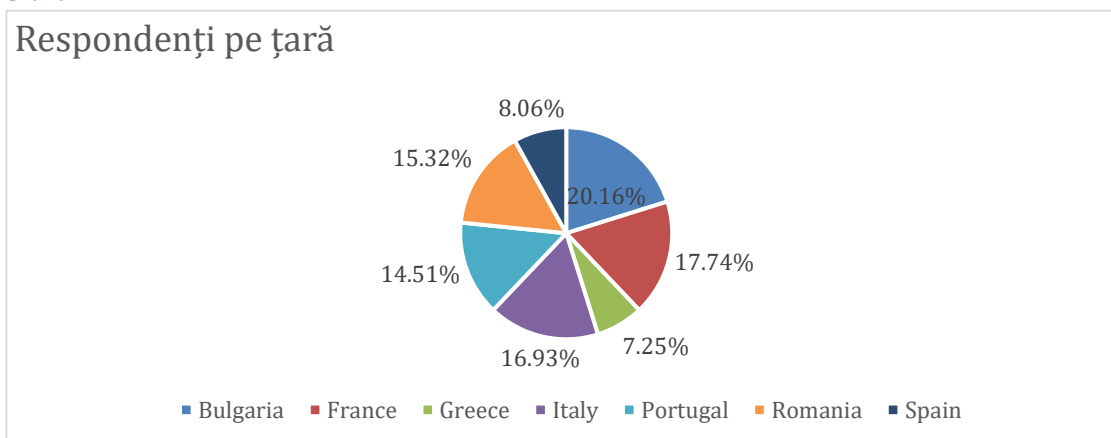
La final, după cum se va arăta mai jos, sectorul în care sondajul a fost implementat cel mai mult este sectorul educației, deci este supraprezentat. Acest lucru trebuie luat în considerare atunci când se analizează rezultatele generale.

4. Rezultatele studiului

Profilul participanților

Cercetarea a implicat 124 de subiecți din 7 țări diferite, țări partenere ale consorțiului proiectului ReCAP. Numărul de participanți a fost următorul: Bulgaria (25), Franța (22), Italia (21), România (19), Portugalia (18), Spania (10) și Grecia (9). În cazul Franței, Italiei și României, la proiect participă două organizații per țară.

Grafic 1

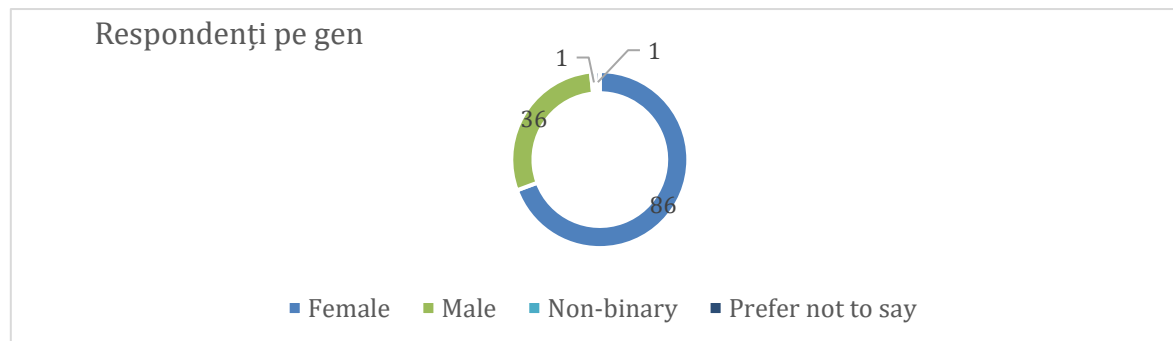

Sursa: Propria cercetare

Din punct de vedere al genului, 84 participanți s-au declarat femei, reprezentând 69,42% din totalul participanților, 35 s-au declarat bărbați, reprezentând 28,92% dintre participanți, o persoană s-a declarat non-binară, iar o persoană a preferat să nu spună.

Numărul mai mare de femei corespunde **feminizării** diferitelor locuri de muncă pe care le putem găsi în domeniul intervenției sociale în sens larg (muncă, educație, sănătate, timp liber) și este o situație întâlnită în toate țările. Cel mai mare procent de participanți bărbați îl regăsim în Franța (50%) și Italia (47,6%).

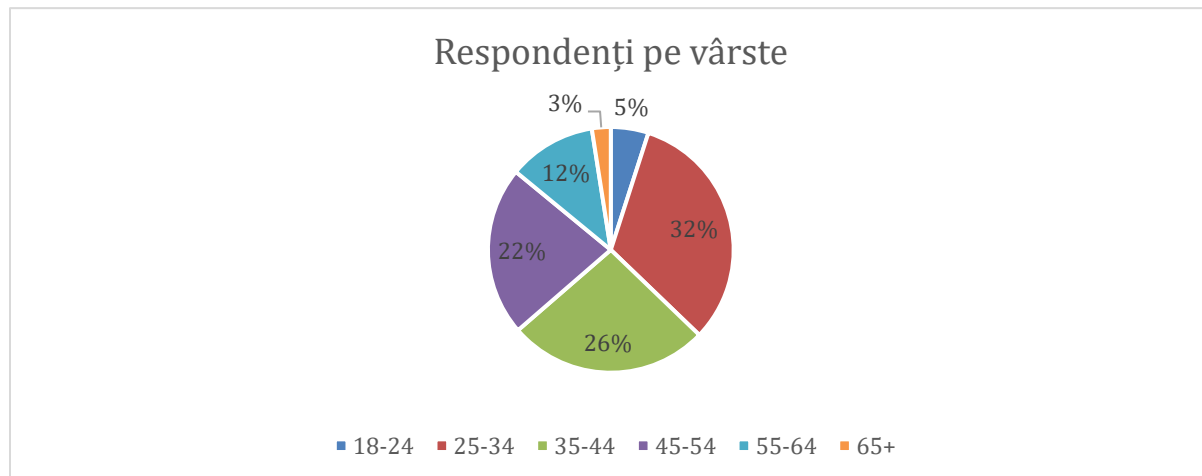
Grafic 2

Sursa :Propria cercetare

În ce privește vârsta, majoritatea participanților sunt în categoria 25-34 de ani, urmată de categoria 35-44 de ani și 45-54 de ani. După cum arată și Tabelul 1, femeile sunt mai numeroase, cu precădere în categoria de vârstă 25-34 de ani

Grafic 1

Sursa: Propria cercetare

Tabel 1. Respondenți după vârstă și gen

	Femei	Bărați	Non-binar	Prefer să nu spun	TOTAL
18-24	4	2			6
25-34	28	10		1	39
35-44	25	6	1		32
45-54	20	7			27
55-64	4	10			14
65+	3				3
TOTAL	84	35	1	1	121

În ce privește **sectorul profesional** în care respondenții își desfășoară activitatea cu tinerii, dominant este sectorul educației: 47 persoane, reprezentând 38,84%. Următorul loc este ocupat, la distanță, de respondenții care lucrează în organizații neguvernamentale cu diverse domenii de activitate (17,35%). Urmează sectorul asistenței sociale (11,57%) și centrele municipale și locale pentru tineret (10,74%).

În privința distribuției pe țări, **sectorul educațional** predomină în toate țările, cu excepția Spaniei, unde cei mai mulți dintre respondenți lucrează în servicii de consiliere profesională; de asemenea, în Grecia sectorul artistic este pe primul loc.

Tabel 2 Sectorul profesional pe țări

	Bulgaria	Franța	Italia	Grecia	Portugalia	România	Spania	Total
Centre municipale și locale pentru tineret	5		4		3		1	13
Educație	9	8	11	1	8	8	2	47
Servicii de asistență socială	2	7	2			2	1	14
Servicii de orientare profesională				1	1		5	7
Sector creativ/artistic		2	2	4	1			9
Sănătate	2		1		3	1		7
Organizații neguvernamentale	4	4	1	2	2	8	2	23
Nespecificat	3	1						4
Total	25	22	21	6	18	19	10	124

Sursa: Propria cercetare

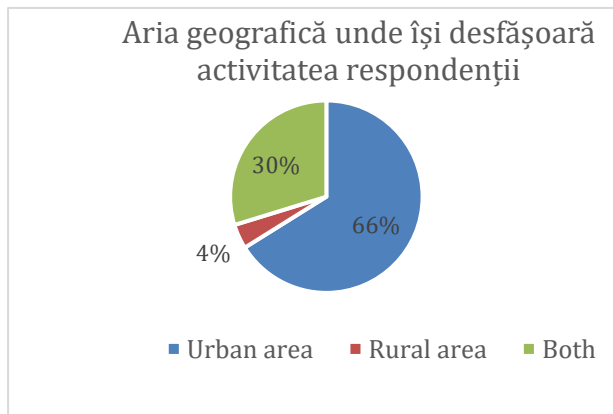
În privința ocupațiilor specifice respondenților, majoritatea sunt profesori, apoi directori sau coordonatori de programe/proiecte de intervenție, apoi manageri de proiect și consilieri profesionali.

Tabel 3. Respondenți după ocupație

Poziția profesională	
Administrativă	5
Profesor	24
Asistent social	12
Consilier profesional	9
Lucrător centre tineri	21
Director/Coordonator	21
Manager de proiect	19
Psiholog	3
Doctor	2
Mediator	3
Pedagog	2
Nu este specificată	3
	124

Majoritatea respondenților lucrează cu tinerii în mediul urban (80). Doar 5 dintre aceștia lucrează în mediul rural, în Grecia, Italia și România, iar 36 dintre ei lucrează atât în urban, cât și în rural.

Grafic 4

Sursa: Propria cercetare

Profilul tinerilor vulnerabili

86 respondenți spun că lucrează cu diferite categorii de "grupuri de tineri vulnerabili". Pe de altă parte, 35 respondenți au ales doar o singură categorie, ceea ce arată faptul că munca acestora este mai specializată și că lucrează doar cu un grup specific de tineri vulnerabili. Cei mai mulți dintre respondenți lucrează cu tineri din grupuri etnice (11), o opțiune care a apărut în răspunsul "Alte categorii" în cazul respondenților din Bulgaria (10) și Franța (1). Această categorie poate fi inclusă la "minorități". Apoi, respondenții lucrează doar cu fete (12), cu tineri cu nevoi speciale (5), persoane migrante (5), tineri cu dizabilități (1), tineri din comunitatea LGTBIQ+ (1).

Per total, categoria de tineri cu care respondenții lucrează cel mai frecvent este reprezentată de fete (39,67%), urmată de tinerii NEET (tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare) (38,02%), tineri migranți (33,88%), minorități (29,75%), tineri din comunitatea LGTBIQ+, tineri cu dizabilități (3,30%) și minori care au săvârșit fapte penale (1,65%).

În ce privește vârsta, categoria 14-17 ani apare în 66,94% dintre răspunsuri, urmată de categoria 18-22 ani (75% dintre răspunsuri), 23-26 ani (39,66%) și 27-29 ani (30,5%). După cum pare logic, cu cât înaintea în vârstă, cu atât sunt mai puțin în grija specialiștilor.

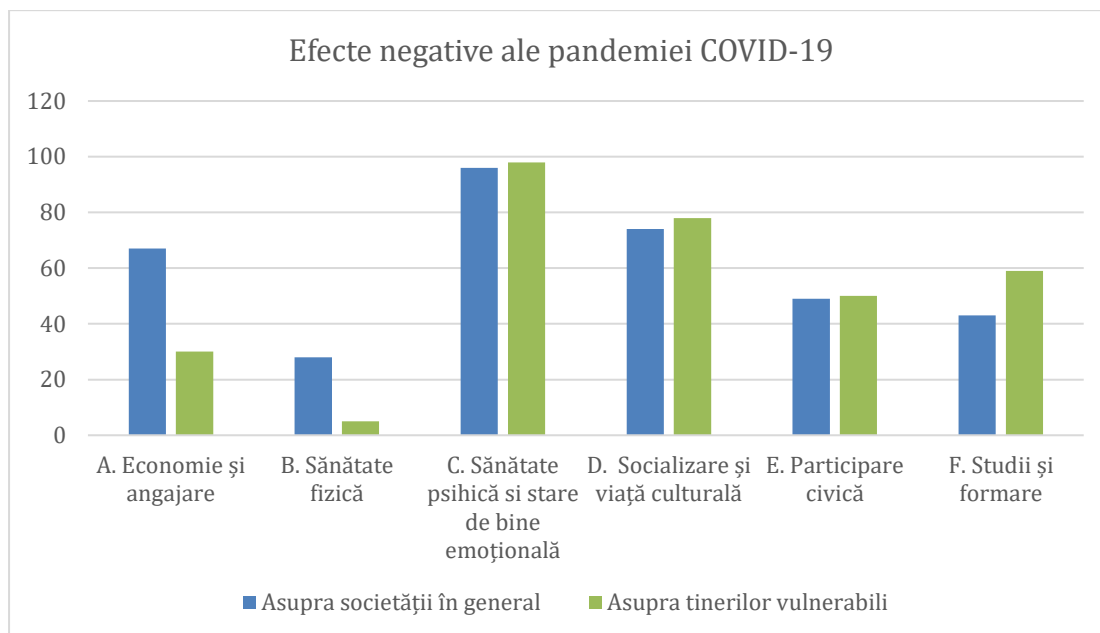
Efecte ale pandemiei COVID-19

Participanții au fost întrebați cu privire la îngrijorările lor legate de efectele negative ale pandemiei COVID-19 asupra societății în general, dar, în special, asupra tinerilor din grupurile vulnerabile.

În privința societății în general, specialiștii sunt îngrijorați mai cu seamă de efectele negative asupra sănătății psihice și emoționale, socializării și vieții culturale, asupra economiei și pieței muncii. În privința tinerilor din grupurile vulnerabile, îngrijorările sunt legate de efectele negative asupra sănătății și stării de bine psiho-emoționale, socializare și viață culturală, studii și formare.

Diferența cea mai mare între cele două grupuri se regăsește în categoria "economie și angajabilitate". Pandemia a cauzat mai multe efecte în plan economic pentru societate în general, decât pentru tineri. Acest aspect este în concordanță cu faptul că studiile și formarea au o mai mare relevanță pentru tineri decât pentru restul societății, întrucât mulți tineri studiază, iar centrele educaționale au fost închise pe durata restricțiilor impuse de pandemie, ceea ce a impactat dezvoltarea educațională a tinerilor în toate țările.

Grafic 5

Întrebare: În momentul de față care sunt principalele îngrijorări legate de efectele negative ale crizei COVID-19? (În general, dar și asupra tinerilor)

Sursa: Propria cercetare

În plus, pentru a măsura schimbările din diferitele paliere ale vieții tinerilor, profesioniștii au evaluat schimbările la nivelul relațiilor tinerilor cu familia lor, cu prietenii, cu partenerul de cuplu, cu locul de muncă, mediul educațional, cu ei înșiși și cu comunitatea locală.

Tabel 4. Schimbări apărute în relațiile tinerilor					
	S-a îmbunătățit	S-a înrăutățit	Nu s-a schimbat	Nu știu/nu e clar	TOTAL
Relația cu familia	21	51	27	22	121
Relația cu prietenii	23	52	35	11	121
Relația de cuplu/partenerială	15	45	32	29	121
Relația cu mediul profesional	18	64	14	25	121

Relația cu mediul educațional	14	89	11	7	121
Relația cu propria persoană	18	74	16	13	121
Relația cu comunitatea locală	11	70	25	15	121
TOTAL	120	445	160	122	

Întrebare: În opinia dvs., relațiile tinerilor cu mediul lor după izbucnirea pandemiei COVID-19...
Sursa: Propria cercetare

Așa cum putem vedea într-o analiză globală, este **predominantă opinia potrivit căreia relațiile s-au deteriorat**, la toate categoriile. Relațiile care s-au deteriorat cel mai mult sunt cele cu mediul educațional (evidențiate de 89 de respondenți), urmate de relația cu propria persoană (74) și relația cu comunitatea locală (70).

În ce privește situația pe țări, datele arată care sunt, în general, cele mai optimiste, respectiv pesimiste țări, prin intermediul analizei răspunsurilor privind ”îmbunătățirea” sau ”înrautățirea” relațiilor. În toate țările, cu excepția Bulgariei, majoritatea copleșitoare a respondenților consideră că relațiile s-au înrautățit. În cadrul acestei întrebări, zonele care s-au înrautățit cel mai mult, în funcție de țară, sunt relațiile cu mediul educațional (Franța, Grecia, Portugalia, România și Spania), relațiile cu propria persoană (Franța, Italia și Spania) și relațiile cu mediul profesional (Grecia).

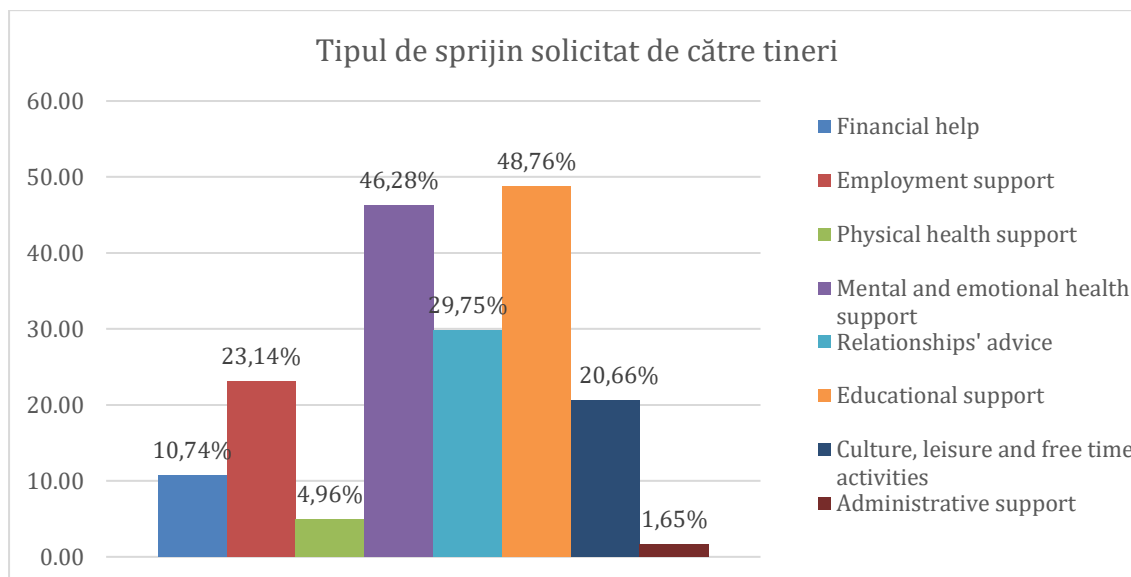
În cazul Bulgariei, în cadrul unei perspective generale mai optimiste, relațiile de familie sunt considerate cele care s-au îmbunătățit cel mai mult.

Utilizarea și furnizarea de servicii

În ce privește furnizarea serviciilor, 81% dintre respondenți spun că tinerii au accesat serviciile lor de sprijin în timpul restricțiilor pandemice și în lunile care au urmat acestora (martie 2020 – martie 2021).

În ce privește tipul de sprijin pe care tinerii l-au solicitat pe perioada celor mai dificile momente din timpul pandemiei, sprijinul educațional este indicat de 48,76% dintre respondenți, urmat de sprijinul psiho-emoțional (46,28%) și consilierea privind relațiile (29,75%).

Grafic 6

Întrebare: Dacă ați răspuns da, ce tip de ajutor au solicitat tineri cu precădere?

Sursa: Propria cercetare

Participanții au evaluat, de asemenea, nivelul serviciilor oferite tinerilor, comparativ cu nivelul pre-pandemic. Pentru 31,4% dintre respondenți, oferirea de servicii în acest moment este ușor mai ridicată (125%) decât înainte de pandemie. Rezultatele evidențiază o creștere a furnizării de servicii de sprijin în Bulgaria și Grecia și o descreștere mai ales în cazul Italiei, așa cum arată tabelul de mai jos.

Tabel 5. Oferirea de servicii, în comparație cu situația pre-pandemică.

	BU	%	FR	%	IT	%	GR	%	PT	%	RO	%	SP	%
a) Sunt mai multe servicii acum decât înainte de pandemie (150%)	4	16%	2	9%							2	10,5%		
b) A crescut ușor furnizarea de servicii (125%)	14	56%	3	13,6%	4	19,05%	3	60%	7	38,88%	5	26,3%	2	20%
c) Nivelul serviciilor este la fel cu cel anterior pandemiei (100%)	5	20%	10	45,4%	3	14,29%	1	20%	3	16,66%	6	31,6%	6	60%
d) Majoritatea serviciilor au fost reluate, dar nu în totalitate (75%)	2	8%	7	31,81%	13	61,9%	1	20%	6	33,33%	3	15,78%	2	20%
e) Serviciile sunt la jumătate față de perioada anterioară pandemiei (50%)					1	4,76%					0	1	5,26%	

f) Foarte puține servicii au fost reluate (25%)									2	11,1%	2	10,5%		
g) Serviciile oferite înainte de pandemie nu mai sunt disponibile (0%)														
	25		22		21		5		18		19		10	

Întrebare: Considerați că, în context local, oferirea de servicii pentru tineri și grupuri vulnerabile este acum la același nivel ca înainte de pandemie?

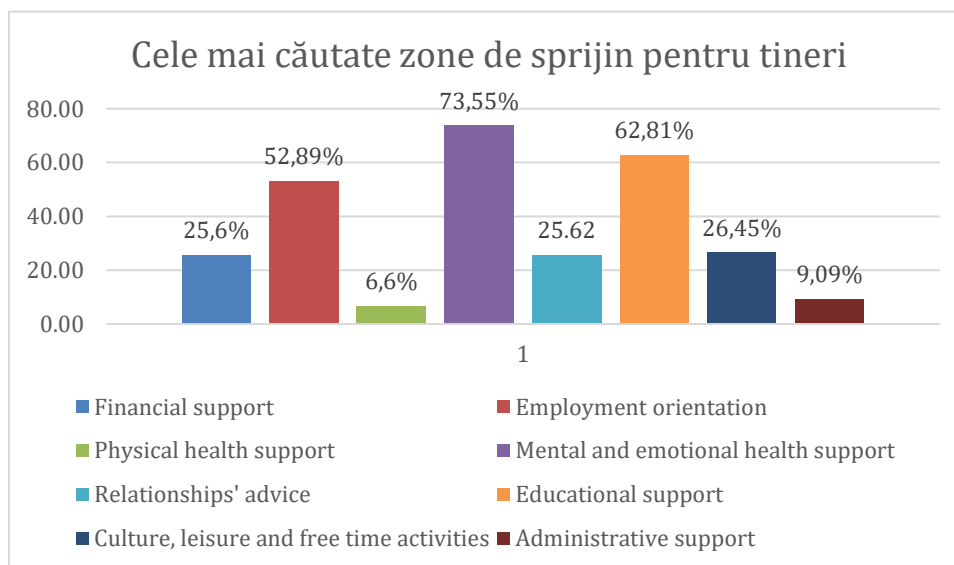
Sursa: Propria cercetare

Având în vedere munca desfășurată în acest moment de profesioniști, aceștia consideră că cel mai căutat sprijin este cel psiho-emoțional (evidențiat de 73,55% dintre respondenți), sprijinul educațional (62,81%) și orientarea profesională (52,89%).

Dacă consilierea legată de relații a fost relevantă în timpul celor mai dificile momente din pandemie, vedem că, în momentul e față, profesioniștii nu mai consideră o prioritate pentru tineri acest tip de sprijin. Acesta ar fi un aspect de luat în considerare, deoarece cercetarea arată, în același timp, că relațiile tinerilor s-au înrăutățit, în general.

Cu privire la probabilitatea ca tinerii să folosească mai mult serviciile acum, decât înainte de pandemie, din cauza înrăutățirii condițiilor de viață și a relațiilor, așa cum am văzut, **55,37% au răspuns pozitiv și 44,62% negativ**, ceea ce arată, probabil, că tinerii sunt conștienți de înrăutățirea condițiilor și caită sprijin de la o varietate de servicii profesionale.

Grafic 7

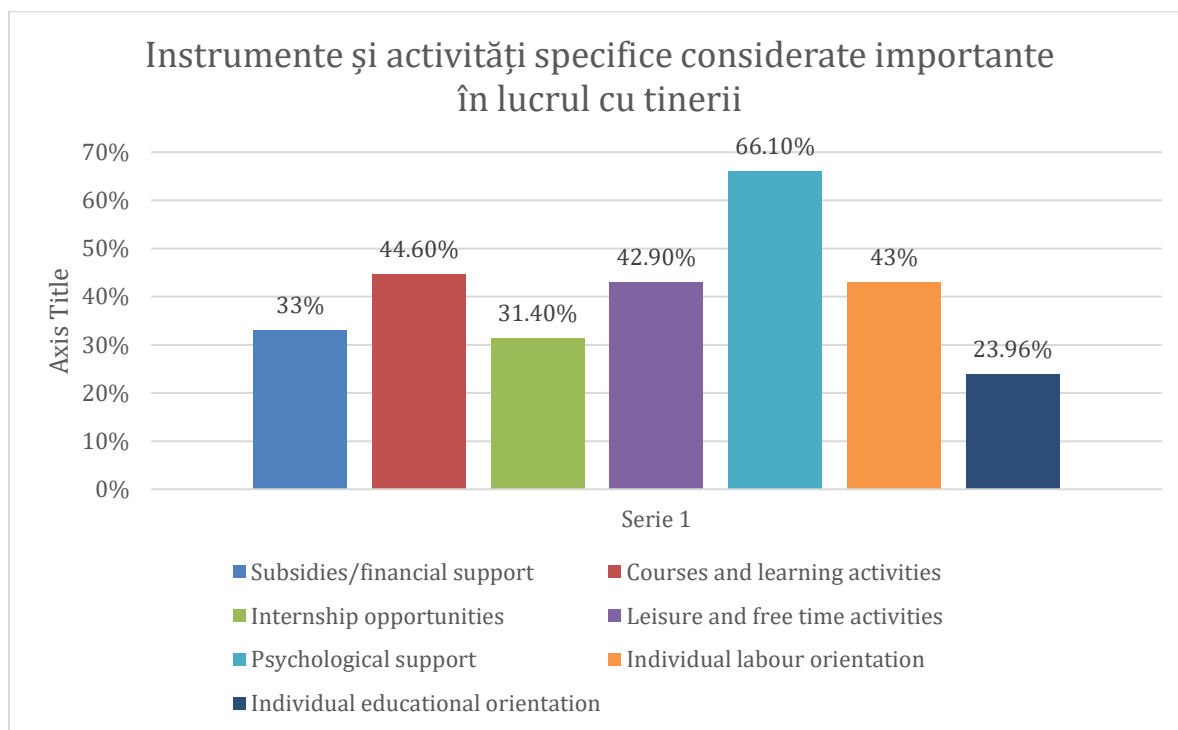

Întrebare: În ce zone considerați că au tinerii acum, cea mai mare nevoie de sprijin? (Max. 3 opțiuni)

Sursa: Cercetarea proprie

În privința instrumentelor și activităților specifice pe care profesioniștii le consideră mai importante pentru tineri în contextul local actual, **sprijinul psihologic (66,1%), cursurile și activitățile de învățare (44,6%), activitățile de petrecere a timpului liber (43,02%) și orientarea profesională individuală (43%)** sunt cele mai relevante. În acest caz, categoriile sunt repartizate mai uniform, sprijinul psihologic fiind evidențiat în mod clar de către majoritatea respondenților.

Grafic 8

Întrebare: Ce instrumente/activități specifice considerați a fi mai importante pentru tineri, în momentul de față, în context local? (Max. 3 opțiuni)

Sursa: Cercetarea proprie

Urmărind răspunsurile pe **țări**, cele mai evidențiate trei activități sunt (în ordinea relevanței): Bulgaria (cursuri, activități de petrecere a timpului liber și internship/stagiu de practică); Franța (orientare profesională individuală, suport psihologic și internship-uri); Grecia (subvenții, activități de petrecere a timpului liber, suport psihologic și orientare profesională individuală); Italia (suport psihologic, cursuri și orientare educațională individuală); Portugalia (suport psihologic, orientare profesională individuală și internship-uri); România (suport psihologic, cursuri și orientare educațională individuală); Spania (suport psihologic, orientare profesională și educațională individuală).

Utilizarea instrumentelor artistice în lucrul cu tinerii

Scopul final al proiectului ReCAP este de a promova incluziunea socială și implicarea civică a tinerilor (14-29 ani) prin utilizarea unor instrumente artistice și culturale specifice. Din acest motiv, chestionarul a inclus întrebări specifice legate de utilizarea instrumentelor artistice și culturale de către profesioniști, în lucrul acestora cu tinerii.

81 dintre profesioniști au utilizat instrumente artistice și culturale înainte de pandemie, 69 în timpul pandemiei și 82 după pandemie. Cu două excepții, cei care au folosit aceste instrumente înainte de pandemie au continuat să le folosească și pe mai departe. Au fost necesare eforturi și reziliență din partea profesioniștilor pentru a desfășura aceste activități de intervenție socială în contextul constrângerilor legate de interacțiunea socială.

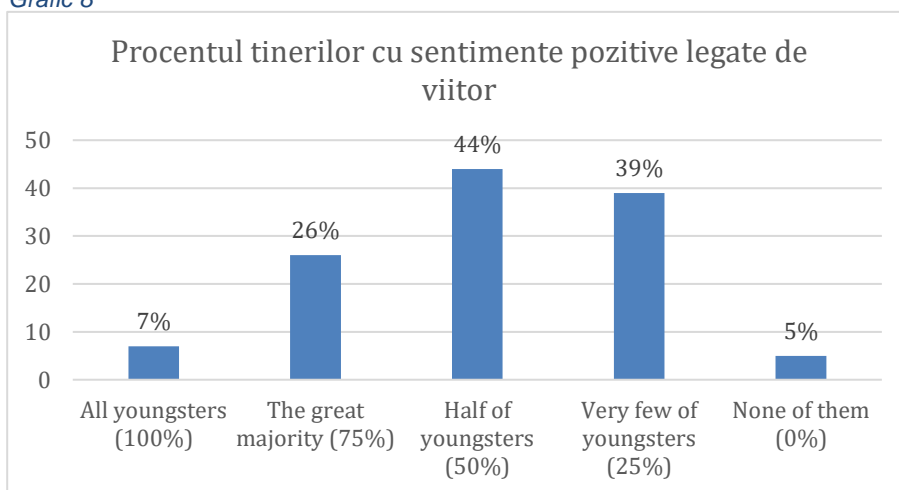
Marea majoritate a respondenților (82,5%) consideră folositoare și motivante instrumentele artistice și culturale pentru beneficiarii lor; 17,5% nu sunt pe deplin convingși de utilitatea acestor instrumente, dar iau în considerare posibilitatea utilizării acestora.

Dintre profesioniștii care nu au utilizat niciodată în munca lor instrumente artistice și culturale, 57,7% dintre ei sunt de acord că aceste tipuri de instrumente pot fi folositoare și motivante pentru tinerii cu care lucrează, iar 38,5% dintre respondenți consideră că ar putea fi folositoare și motivante, fără a fi complet siguri de acest aspect.

Perspectivile tinerilor privind viitorul

Profesioniștilor implicați în cercetare li s-a cerut să evalueze, de asemenea, pe baza lucrului lor cu tinerii, dacă aceștia au o perspectivă și așteptări mai pozitive cu privire la viitor, în momentul de față, post pandemia COVID-19. Cei mai mulți consideră că doar jumătate dintre tineri au o perspectivă și așteptări mai pozitive, ceea ce arată o viziune pesimistă asupra situației tinerilor în prezent și în viitorul apropiat. De asemenea, arată nevoia de a lucra cu aspectele stării lor emoționale pentru a le îmbunătăți așteptările și speranțele legate de viitor, însoțite, desigur și de îmbunătățiri de natură materială.

Grafic 8

Întrebare: Considerați că tinerii au, în general, o perspectivă și așteptări mai pozitive cu privire la viitor, în acest moment, după pandemia COVID-19?

Sursa: Cercetarea proprie

5. Concluzii

Principalul scop al acestei cercetări este analiza situației post pandemice în contextele locale vizate de proiectul ReCAP, din perspectiva profesioniștilor care lucrează cu tinerii, obiectiv care a fost atins cu succes. Analiza rezultată își propune să fie mai degrabă calitativă decât cantitativă, întrucât chestionarul a fost inegal distribuit în diferitele țări și nu este un eșantion reprezentativ pentru situația reală.

124 de profesioniști din 7 țări au răspuns la chestionar, cu precădere femei tinere (25-34 de ani) care lucrează în educație. Suprarezentația sectorului educațional este un factor care trebuie luat în considerare, dată fiind influența sa asupra rezultatelor cercetării.

Cercetarea a explorat impactul pandemiei COVID-19 asupra mai multor aspecte. Pentru societate în general, profesioniștii sunt mai îngrijorați de efectele negative asupra sănătății și bunăstării psiho-emoționale, socializării și vieții culturale, economiei și angajării. În privința tinerilor vulnerabili, profesioniștii sunt mai preocupați de efectele negative asupra sănătății psihice și emoționale, socializării și vieții culturale și studiilor și formării.

De asemenea, relațiile tinerilor cu toate zonele din viața lor s-au înrăutățit, în special relațiile cu mediul educațional, cu ei înșiși și cu comunitatea locală. Într-o analiză generală, toate țările, cu excepția Bulgariei sunt pesimiste cu privire la schimbările în relațiile tinerilor, considerând semnificativ înrăutățirea acestor relații.

Studiile analizate în diferite țări au arătat că, deși gradul de interacțiune a fost restabilit după izolarea generală din 2020 și diferitele restricții impuse în majoritatea țărilor până în 2022, sănătatea psihică și emoțională a oamenilor în general și a tinerilor în special s-a înrăutățit de la declanșarea pandemiei COVID-19. Acest efect este subliniat și de către profesioniștii consultați.

În ceea ce privește oferirea serviciilor de sprijin pentru tineri, cei mai mulți dintre respondenți au răspuns că, în momentul de față, tinerii apelează mai des la aceste servicii. Acesta este un aspect pozitiv care ar putea arăta faptul că tinerii sunt, probabil, conștienți de înrăutățirea unor aspecte din viața lor și caută sprijin de la o varietate de servicii profesionale. Nivelul de furnizare a serviciilor după pandemie variază de la o țară la alta, dar, în general, serviciile au fost reluate.

Rezultatele la nivel național arată că, în general, oferta de servicii este mai bogată acum, comparativ cu perioada anterioară pandemiei, cu excepția Italiei. Este un aspect optimist care arată că serviciile locale s-au adaptat, cel mai probabil, urgenței nevoilor tinerilor. Arată, de asemenea, reziliența profesioniștilor din domeniul educației și al asistenței sociale. Creșterea nivelului în furnizarea de servicii a fost cu precădere ridicată în Bulgaria și Grecia.

Tinerii au nevoie îndeosebi de sprijin psiho-emoțional și educațional. În ce privește instrumentele specifice, profesioniștii din diferite țări sunt într-un acord puternic legat de sprijinul psihologic pentru tineri (psihoterapie, grupuri de suport etc.), aspect evidențiat de către cei mai mulți dintre profesioniștii

din toate țările; Acest tip de sprijin este urmat de nevoia de cursuri și activități de învățare, activități de petrecere a timpului liber și orientare profesională individuală. Relevanța activităților de petrecere a timpului liber este în concordanță cu ceea ce arată ultimul studiu al Comisiei Europene (2022), care subliniază importanța focusării pe zona de activități de agrement și petrecere a timpului liber în intervențiile adresate nevoilor tinerilor, indiferent de natura acestor nevoi.

În afară de acest lucru există mici diferențe între țări privind al doilea și al treilea cel mai relevant tip de instrumente. Este foarte important să fie luate în considerare aceste diferențe pentru a aplica instrumentele în acord cu toate nevoile apărute în context local.

Marea majoritate a respondenților (82,5%) consideră folositoare instrumentele artistice și culturale și motivante pentru beneficiarii lor; 17,5% dintre respondenți nu sunt pe deplin convinși, dar iau în considerare posibilitatea utilizării acestora. Chiar și profesioniștii care nu au utilizat vreodată instrumente artistice, le consideră utile, ceea ce reprezintă un rezultat pozitiv pentru scopul proiectului ReCAP.

În privința perspectivelor tinerilor legate de viitor, situația nu pare a fi foarte pozitivă, întrucât majoritatea respondenților consideră că doar jumătate dintre tineri se simt motivați și pozitivi legat de viitor. Din acest motiv, atenția acordată stării de bine la nivel psihologic a tinerilor, este, o dată în plus, unul din aspectele principale care trebuie luate în considerare în momentul de față și în viitorul apropiat.

Referințe

Alexandru, Adela; Braga, Andreaa & Pantel, Miruna. (2021). *Women's experiences during the pandemic*. Available at: https://coronavirus.centruflilia.ro/wp-content/uploads/2021/01/Raport_Online.ro-1.pdf

Associazione Nazionale Di.Te. (2021) *Giovani e Quarantena*. Available at: https://www.repubblica.it/salute/2022/03/11/news/ucraina_8_ragazzi_su_10_si_dicono_preoccupati_per_gli_effetti_della_guerra-340787897/

Bordet, Joelle. (2022). Dynamique identitaire des adolescents et pratiques des réseaux sociaux. *Topique*, vol.3, n°156, p. 97-108.

Calcaterra, G, et al., (2022), Syndemic: A Synergistic Anthropological Approach to the COVID-19 Pandemic, Available at: <https://doi.org/10.3390/encyclopedia2030090>.

Caporale, Cinzia and Collicelli, Carla, eds. (2021) *Pandemia e Generatività. Bambini e adolescenti ai tempi del Covid*. Cnr Edizioni. Available at: https://asvis.it/public/asvis2/files/Doc_gruppi_di_lavoro/Pandemia_e_generativita_ONLINE_.pdf

Eurofound (2020). *Living, working and COVID-19. COVID-19 series*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available at: <https://www.eurofound.europa.eu/es/publications/report/2020/livingworking-and-covid-19>

European Education and Culture Executive Agency (2022). The impact of the Covid-19 pandemic on the mental health of young people. Available at: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/publications/the-impact-of-the-covid-19-pandemic-on-the-mental-health-of-young-people#:~:text=Coupled%20with%20longer%20time%20spent,anxiety%20and%20reported%20depressive%20symptoms>.

Eurostat (2022). Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat>

General Secretariat for Family Policy and Gender Equality. (2021). (rep.). National Action Plan for Gender Equality 2021-2025. Athens, Greece.

Greece Unemployment Rate 1991-2023. Available at: <https://www.macrotrends.net/countries/GRC/greece/unemployment-rate>

Grupul Pont (2021). *Young people after the pandemic*. Available at: <https://tineridupandemie.ro/concluziile/>

Hellenic Statistical Authority. (n.d.). Retrieved January 8, 2023, from <https://www.statistics.gr/>

Hoibian, S. & Müller, J. (2022). Regain d'optimisme des jeunes en 2022 après deux ans de pandémie. *INJEP Analyses & synthèses*, 60. Available at: <https://injep.fr/publication/regain-doptimisme-des-jeunes-en-2022-apres-deux-ans-de-pandemie/>

Istituto Superiore di Sanità - Gruppo di lavoro ISS Salute mentale ed emergenza COVID-19(2020) *Rapporto ISS COVID-19 • n. 43/2020 - Indicazioni ad interim per un appropriato sostegno della salute mentale nei minori di età durante la pandemia COVID 19.* Available at: https://www.iss.it/documents/20126/0/Rapporto+ISS+COVID-19+43_2020.pdf/32ba5573-8107-647c-3434-f307dd7dcaee?t=1591882945289

Institutul Roman Pentru Drepturile Omului. (2020). *Studiu preliminar privind criza generată de pandemia COVID-19 și impactul acesteia asupra drepturilor omului.* Available at: https://irdo.ro/pdf/IRDO_Studiu%20preliminar%20privind%20criza%20generata%20de%20pandemia%20COVID%2019.pdf

L'orientamento.it (2023) *Gli effetti della pandemia sulla povertà educativa.* Available at: <https://asnor.it/it-schede-482-gli-effetti-della-pandemia-sulla-poverta-educativa>

Lungo, Violeta (2021). *Young people after the pandemic.* Available at: <https://tineridupandemie.ro/concluziile/>

Marchetti federico (2021) *Impatto di Covid-19 su bambini e adolescenti: una revisione degli studi su salute fisica e disagio psicologico nei primi mesi della pandemia.* Available at: <https://www.recentiproggressi.it/archivio/3608/articoli/35868/>

Mendenhall, E., et al., (2022), *Syndemics and clinical science*, in *Nature Medicine, Perspective*, Available at: <https://doi.org/10.1038/s41591-022-01888-y>.

Monteiro. N. et al, (2022), *Impactos da pandemia de COVID-19 em Portugal*, Resumos da Fundação, Fundação Francisco Manuel dos Santos, Available at: <https://ffms.pt/sites/default/files/2022-08/resumo-do-estudo-um-novo-normal-impactos-e-licoes-de-dois-anos-de-pandemia-em-portugal.pdf>

Openpolis.it (2022) *Quanto incide la povertà tra famiglie e bambini dopo l'emergenza Covid.* Available at: <https://www.openpolis.it/quanto-incide-la-poverta-tra-famiglie-e-bambini-dopo-lemergenza-covid/>

Ospedale Niguarda (2021) Regione Lombardia. Available at: <https://www.ospedaleniguarda.it/news/leggi/gli-effetti-psicologici-della-pandemia-sui-giovani#:~:text=In%20particolare%2C%20si%20C3%A8%20visto,un%20aumento%20dei%20sintomi%20depressivi>

Osservatorio nazionale per l'infanzia e l'adolescenza - Gruppo Emergenza COVID-19 (2021) *Covid-19 e adolescenza.* Available at: https://famiglia.governo.it/media/2362/covid-e-adolescenza_report_maggio2021.pdf

Romanian Institute for Human Rights. (2020) *Preliminary study on the crisis generated by the COVID-19 pandemic and its impact on human rights.* Available at: https://irdo.ro/pdf/IRDO_Studiu%20preliminar%20privind%20criza%20generata%20de%20pandemia%20COVID%2019.pdf

Salvati Copiii. (2023). *Impactul Covid-19 asupra educatiei.* Available at: <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/educatie/vreau-la-scoala/impactul-covid-19-asupra-educatiei>

Sandor, Eszter and Mascherini, Massimiliano (2020) *L'impatto della crisi Covid-19 sui giovani*. Available at: <https://www.welforum.it/limpatto-della-crisi-covid-19-sui-giovani/>

Sandra Hoibian, Jörg Müller - Regain d'optimisme des jeunes en 2022 après deux ans de pandémie, INJEP ANALYSES & SYNTHÈSES, ÉTUDES ET RECHERCHES N° 60 • Septembre 2022

Singer, M. (2009), Introduction to Syndemics: A Critical System Approach to Public and Community Health; Wiley: Hoboken, NJ, USA, p. 304.

Singer, M., et al., (2017), Syndemics and the biosocial conception of health, Lancet 2017, 389, 941–950, Available at: https://www.researchgate.net/publication/314200704_Syndemics_and_the_biosocial_conception_of_health

Simón, P. (2021). El impacto de la pandemia en los jóvenes: una aproximación multidimensional. *Panorama social*, 33.

Stenico, Luca and Murgolo Elena (2022) *Giovani e pandemia: la realtà italiana. Riflessioni dal Servizio PIN*. Available at: <https://www.ascittaditorino.it/wp-content/uploads/2018/07/Report-Giovani-e-Pandemia-1.pdf>

Terzomillennio.it (2022) *Gli effetti del Covid sui giovani*. Available at: <https://terzomillennio.uil.it/blog/gli-effetti-del-covid-sui-giovani/>

Trincia, Elisa (2022) *In Italia ci sono 1,3 milioni di minori in povertà assoluta*. Agenzia Italia. Available at: <https://www.agi.it/economia/news/2022-04-21/istat-bes-2021-covid-minori-poverta-assoluta-occupazione-16455135/>

Trovato, Silvia (2021) *Gli effetti sociali e psicologici della pandemia sui giovani*. Cesvot. Available at: <https://www.cesvot.it/comunicazione/dossier/gli-effetti-sociali-e-psicologici-della-pandemia-sui-giovani>

UNICEF (2020). *A Situation Analysis of Children and Youth – Greece 2020*. Available at: <https://www.unicef.org/greece/media/2041/file/Full%20Report:%20The%20Analysis%20of%20the%20Situation%20of%20Children%20and%20Youth%20in%20Greece%202021.pdf>

Unicef (2021) *Percorsi sospesi, il benessere psicosociale dei minori stranieri non accompagnati e giovani migranti in Italia ai tempi del COVID-19*. Available at: <https://www.unicef.it/media/percorsi-sospesi-l-impatto-del-covid-su-msna-e-giovani-migranti-in-italia/>

World Health Organization (2022). *Impact of the Covid-19 pandemic on the mental health of citizens of the Republic of Bulgaria*. Bulgaria: National Center of Public Health and Analyses.

Омбудсман на РБългария (2021). Доклад от оценка на въздействието на мерките срещу разпространението на covid-19 върху правата на уязвимите групи деца в България.